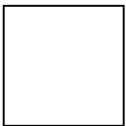

Storhamn i Norvik

– *“att hamna rätt”*

Förberedande miljökonsekvensbeskrivning för hamn i Nynäshamnsområdet

Försättsblad

Bild 1: www.stockholmshamn.se

Bild 2: Nynäsposten, 30 augusti, 5 *Foto: HGBild/arkiv2005*

Bild 3: <http://www.soeport.se/>

FÖRORD

Denna rapport är ett resultat av kursen miljökonsekvensbeskrivningar, påbyggnadskurs 10 poäng vid institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi, Stockholms universitet. Kursen är av tvärvetenskaplig karaktär och riktar sig till studenter med olika bakgrund, såväl naturvetenskaplig som samhällsvetenskaplig. Ett tvärvetenskapligt och sektorsövergripande arbetssätt eftersträvas idag ofta inom samhällsplaneringen för att täcka in ett brett spektrum av aspekter. Genom att studera miljökonsekvenserna av ett planerat projekt ska kursdeltagarna få inblickar i hur planeringsprocessen bedrivs vid olika instanser i samhället på lokal, regional och nationell nivå.

Vårterminen 2006 har vi valt att studera miljökonsekvenserna av en planerad ny storhamn i Norvik, Nynäshamns kommun. En förväntad utökning av handeln bland annat inom Östersjöområdet ställer nya krav på hamnkapacitet. Anläggning av en storhamn kan dock innebära stor påverkan på miljön, såväl direkt som indirekt. I anslutning till hamnområdet planeras också ett tillhörande verksamhetsområde med anslutande infrastruktur. Att studera konsekvenserna av dessa planer har varit kursens huvuduppgift.

Under den begränsade tid som stått till studenternas förfogande har det givetvis inte varit möjligt att täcka in alla aspekter på det planerade hamnprojektet. Mindre tid har fått läggas på studier av alternativa lokaliseringar och utformningar. En viktig utgångspunkt har varit att studera hur planerna stämmer överens med miljömål på nationell, regional och lokal nivå.

De studenter som sammanställt rapporten ansvarar för de åsikter och värderingar som framförs. Dessa kan således inte åberopas som representerande Stockholms universitets uppfattning. Lärare på kursen har varit undertecknad (kursansvarig), universitetsadjunkt Anders Yrgård och amanuens Olle Johansson, samtliga vid institutionen för naturgeografi och kvartärgeologi.

Ett varmt tack riktas till alla som varit behjälpliga med att lämna uppgifter och material under arbetets gång, ingen nämnd men heller ingen glömd. Denna hjälp har varit till stor nytta vid genomförandet av detta projektarbete.

Stockholm i mars 2006
Bo Eknert
Universitetsadjunkt
Kursansvarig

KURSDELTAGARE

Eva Andersson, miljövetare
Helen Bjurling, biogeovetare
Malin Haglund, samhällsplanerare
Jonas Hedlund, biogeovetare
Lisa Hellström, biolog
Anna Hesselgren, miljövetare
Kajsa Holmborn, naturgeograf
Jenny Karlsson, biolog/geovetare
Anna Krohn, samhällsplanerare
Nina Larsson, miljökommunikatör
Kajsa Nilsson, biogeovetare
Shyrete Shalaj, biogeovetare
Samira Shamsa, miljö- och kemitekniker
Monica Sihlén, ekonom
Marie-Louise Stenérus, miljövetare
Beatrice Sundberg, miljöingenjör
Karl Svanberg, biolog
Ida Svärd, samhällsplanerare
Josefine Weinberg, samhällsplanerare

SAMMANFATTNING

Ökad handel med de Baltiska staterna, Ryssland och Kina gör att Stockholms Hamn ser ett behov av en ny storhamn i Stockholmsregionen. För att öka hamnkapaciteten ansöker de om att anlägga en hamn i Norvik, strax norr om Nynäshamn. I anslutning till hamnen planerar NCC Construction AB att utveckla ett tillhörande verksamhetsområde. Byggnationen av hamnen planeras starta 2007, vara i drift 2010 och fullt utbyggd 2029.

Anläggning av en hamn klassificeras som miljöfarlig verksamhet och kräver, enligt miljöbalken, att en miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Målet med föreliggande rapport är att utgöra en förberedande miljökonsekvensbeskrivning för det planerade hamnområdet. Syftet är att genomföra en opartisk bedömning av hamnprojektets direkta och indirekta miljökonsekvenser

Om hamnen byggs kommer den containertrafik, som idag går till Frihamnen, samt de fartyg med rullande gods som går till Nynäshamns hamn, att flyttas till Norvik. För att möjliggöra anläggandet måste två vikar i området fyllas igen och stora mängder berg sprängas bort. Dessutom behöver muddring av sediment ske på havsbotten för ökat vattendjup.

Norviksområdet är relativt orört och innehåller gammal skog. Det finns ett antal naturvärden, däribland två nyckelbiotoper. Om hamnen byggs skulle det få till följd att nästan alla natur- och kulturvärden försvinner. Den vattenverksamhet som krävs när hamnen anläggs kan leda till giftspridning och grumling av sediment, vilket påverkar djur- och växtlivet negativt. Den planerade hamnen skulle även komma att leda till en kraftig ökning av trafiken på land och till sjöss, vilket vidare skulle resultera i ökade utsläpp av luft- och vattenföroreningar. Buller från trafik, anläggande av störande verksamhet samt den visuella förändringen av området är faktorer som främst skulle påverka de närboende. För att minimera miljöpåverkan föreslås följande:

- Som alternativ utformning föreslås att hamnen och industriområdet utvecklas i mindre skala för att bevara landskapsbilden och öka andelen grönområden.
- Som alternativ lokalisering föreslås att de befintliga hamnarna i Södertälje, Norrköping, Gävle, Västerås, Köping samt Stockholm utnyttjas. Dessa hamnar har nämligen möjlighet till utbyggnad och därmed en ökad kapacitet av godshantering i framtiden.
- Ett antal skadeförebyggande åtgärder rekommenderas, till exempel att en riskbedömning upprättas där det tydligt framgår vilka riskreducerade åtgärder som ska vidtas både under bygg- och driftskedet.

I en sammanvägning framkommer det att de negativa miljöeffekter som en hamn i Norvik skulle generera, är större än de positiva miljöeffekterna för regionen. Detta speciellt med tanke på att det redan råder en överkapacitet hos de befintliga hamnarna på ostkusten. För att få en mer komplett analys av hamnens infrastrukturella och regionala konsekvenser föreslår vi att en strategisk miljöbedömning utförs.

LÄSANVISNING

Syfte och avgränsning med miljökonsekvensbeskrivningen framkommer i rapportens inledning. I nästkommande avsnitt ges en kort bakgrund till ramverket kring MKB, där lagkrav och hänsynstaganden beskrivs. Utdrag ur lagar och förordningar finns i bilaga 1, berörda miljömål presenteras i bilaga 2. I det tredje avsnittet ges en beskrivning av det planerade hamnområdet Norvik. För att få en översikt över det aktuella området finns en karta i bilaga 3. Därefter kommer en projektbeskrivning, där utformning och omfattning av projektet framgår i stora drag. Efter detta avsnitt behandlas de effekter och konsekvenser på miljön som hamnen kan medföra. Under delen alternativ presenteras nollalternativ, utformningsalternativ och lokaliseringsalternativ. I det sista avsnittet diskuteras för- och nackdelar med hamnprojektet och avslutningsvis ges en samlad bedömning. För att underlätta läsningen finns en begreppsförklaring i slutet innan källförteckningen.